

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Ajankohtaista järjestämisvastuuseen liittyvästä HE-valmistelusta

20.1.2022

Minna-Marja Jokinen, hallitusneuvos, VM

 TE-palvelut 2024

Lähtökohdat järjestämisvastuuta koskevassa valmistelussa

- Järjestämisvastuu tarkoittaa kuntalain mukaan vastuuta järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden yhdenvertaisesta saatavuudesta, tarpeen, määrän ja laadun määrittämisestä, tuottamistavasta, tuottamisen valvonnasta sekä viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.
- Asukkaiden/ palvelujen käyttäjien perusoikeuksien on toteuduttava:
 - Yhdenvertaisuus
 - Palvelujen saatavuuden turvaaminen
 - Kielelliset oikeudet
- Kuntien osalta toteuduttava perustuslailliset reunaehdot
 - Kansanvaltaisuuden varmistaminen ja itsehallinnon peruspiirteiden säilyminen
 - Rahoitusperiaatteen toteutuminen

Ministerityöryhmän linjaukset järjestämisvastuusta

- Järjestämisvastuu edellyttää 20 000 asukkaan työvoimapohjaa
- Kuntien yhteistoimintarakenteiden syntyminen varmistetaan valtioneuvoston viimesijaisella päätösvalalla (ns. perälautasääntely)
- Alueiden edellytyksenä maantieteellinen yhtenäisyys, työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimiva alue

Miksi?

Tehtävä siirtyy valtiolta

- Perusoikeusnäkökulmasta ei saa tulla heikennyksiä eli palvelut on uskottavasti turvattava myös uudessa järjestelmässä (= perustuslakiriski)

Resurssinäkökulma

- Mitä pienempiin yksiköihin järjestämisvastuu jakautuu, sitä isommaksi riski kasvaa, että palvelut eivät toteudu (= perustuslakiriski)

Julkisen talouden näkökulma

- Mitä pienempiä järjestäjät ovat, sitä enemmän tehtäviä tulisi jättää valtiolle (= kustannusten kasvu)

Mitä tarkoittaa käytännössä

- Tarkoittaa käytännössä, että merkittävä osa kunnista tulee järjestämään tehtävän yhteistoiminnassa
- Kyse on lakisääteisestä yhteistoiminnasta -> tarkoittaa, että käytettävä yhteistä toimielintä (vastuukunta –malli) tai kuntayhtymää (Kuntalaki 8 § 1 mom.)
 - Lakisääteinen yhteistoiminta = yhteistoimintavelvoite johtuu lain säännöksistä
- Miksi ei yhteinen viranhaltija tai sopimus viranomaistehtävän hoitamisesta (eli ne 2 muuta kuntalain yhteistoimintamuotoa)
 - Nämä molemmat tarkoittavat, että sopijaosapuolilla täytyisi olla järjestämisvastuu tehtävästä = järjestämisvastuu menisi kaikille kunnille
- Miksi ei alueiden syntymistä jätetä vapaaehtoisuuden varaan?
 - Uskottavuus perustuslainäkökulmasta
 - Kokemukset Paras-lainsäädännöstä

Yhteistoiminta ongelmallista?

- Kuntien oma ”TE-ekosysteemi” vs. lakisääteinen yhteistoiminta?
”Sopimuksellisuus”?
 - epäselvä kysymys säädösnäkökulmasta, onko kyse loppujen lopuksi tuottamisesta?
 - Alueen sisällä tehtävät ratkaisut ovat järjestämisvastuullisen päätösvallassa -> käytännössä näistä on pystyttävä sopimaan
- Kuntien yhteistoimintaan liittyvät ongelmat on tunnistettu valmistelussa...

Kun tilanteet muuttuu, työvoima lisääntyy tai vähenee

- Työvoimapohja –kriteerin ”liikkuvuus ajassa” eli kun muutoksia tapahtuu, miten ja milloin niihin reagoidaan?
 - Mikä on tarkastelujakson pituus? -> Tällä hetkellä valmistelussa pohjana 3 + 1 vuotta
 - Miten muutokset yhteistoimintarakenteissa tapahtuvat, kun muutoksia työvoimapohjassa tapahtuu? -> ensisijaisesti yhteistoimintasopimuksia muuttamalla
 - Entä jos joku jää (tai jätetään) yhteistoimintarakenteiden ulkopuolelle? -> viimesijassa VN:n päätös
- Onko säädettävä poikkeuksia kriteereistä? -> lähtökohtaisesti aina ongelmallisia...

Säädösvalmistelussa pohditaan myös ...

- Itsehallinto järjestämisvastuussa olevissa tehtävissä? Onko sillä jokin raja? Mikä on minimitaso, onko sitä? Mikä kaikki on työllisyyden hoitoa?
 - nykyinen te-lainsäädäntö pohjautuu aivan erilaiselle sääntelylle kuin mitä kuntien tehtäviä koskeva muu lainsäädäntö tällä hetkellä (esim. palveluja tarjotaan ”määrärahojen puitteissa”)
 - vaikutus asiakkaan oikeuksiin ja velvollisuuksiin, mutta myös rahoitukseen ja vos-rahoitukseen?
- Minkälaiseksi valtion ohjaus muodostuu? Miten vahvasti säädellään?
 - Ministerityöryhmän linjaukset:
 - työllisyydenhoidon valtakunnalliset tavoitteet hallituskaudeksi, työllisyyden hoidon neuvottelukunta
 - neuvottelumenettelyt kuntien ja alueiden kanssa, arviointimenettelyn mahdollisuus + toimenpideohjelma
- Asiakkaan liikkuvuus, palvelujen haku yli aluerajojen?
 - Miten suhtautuu järjestämisvastuussa olevan tahon päätöksentekoon (eli edellyttääkö jotain päätöksentekoa vaiko ei), miten suhtautuu rahoitukseen?

Aikataulutavoitteista

- Tavoitteena, että HE-luonnos lähtisi lausuntokierrokselle huhtikuun lopulla
- Eduskuntaan syyskuussa 2022
- Lait voimaan huhtikuun 2023 alussa
- Yhteistoimintasopimukset olemassa loppusyksyllä 2023
- Järjestämismvastuu siirtyisi vuoden 2024 aikana

**Kiitos ja hyvää
alkanutta vuotta!**

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET